

REPORTATGE

Quan els fets protagonitzats per l'aventurer rus que va aconseguir fer-se proclamar rei d'Andorra s'han convertit en passat llunyà, el personatge continua fascinant arreu escriptors, investigadors i, per descomptat, el públic.

Boris Skosireff aixeca més polseguera

■ Beth Escudé i Ester Nadal projecten un film i un historiador rus vol promoure un museu sobre el personatge ■

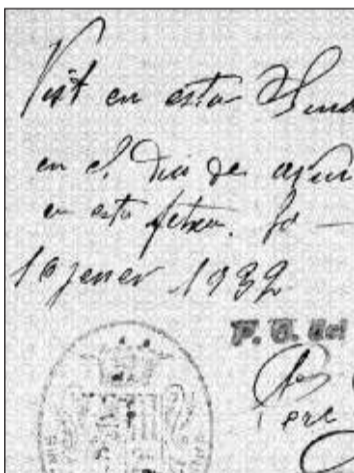
Alba Doral
Andorra la Vella

Els esdeveniments que va protagonitzar queden lluny en el temps, però el personatge de Boris Skosireff, aquell que va regnar tan breument a les valls, continua aixecant polseguera i atraient l'interès d'escriptors i investigadors d'arreu. Si fa poc Antoni Morell anunciava la intenció d'escriure una segona part de la novel·la sobre el personatge (després d'haver contactat amb els hereus, que li aportaran nova informació), també Beth Escudé, autora de l'adaptació teatral, projecta convertir el text en pel·lícula. La idea sembla estar bastant arrodonida (el rodatge, en escenaris naturals, duraria un any; Alejandro Montiel la realitzaria i Ester Nadal s'encarregaria de la direcció actoral), però està pendent només del finançament.

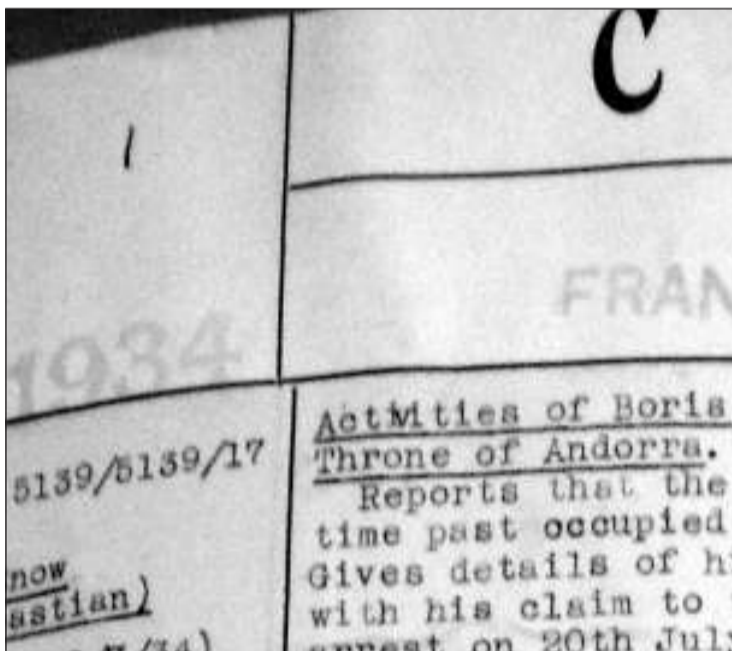
Des d'una altra perspectiva, la figura de Boris I concita també l'interès dels investigadors. Entre ells –i el que sembla haver arribat més lluny en la recerca–, el periodista i historiador rus Alexander Kaffka, que fa anys que recopila materials i documentació sobre Skosireff en arxius d'Europa i els Estats Units (també va visitar l'Arxiu Nacional d'Andorra l'estiu passat). Disposa de materials com passaports i cartes manuscrites, a més d'informació sobre la família i sobre la seva xicota americana. Al seu cap, mentre treballa –pel seu compte i a iniciativa pròpia–, hi ha dues pretensions: separar els fets reals de les fantasies que envolten el personatge; i aconseguir suport per crear al Principat un museu dedicat a Skosireff. El centre, apunta, seria un focus d'interès per als russos que visiten Andorra.

Un oficial tsarista

Personatges com aquest, explica Kaffka al Diari, centren ara l'atenció del públic rus, després que durant l'etapa comunista se'ls hagués ignorat per pertànyer al bàndol tsarista: "Era un oficial del tsar i un emigrat", recorda l'investigador, que diu que li sorprèn "quantas mentides envolten el nom d'Skosireff i quins pocs fets reals es coneixen". Hi afegeix que els articles que ha anat trobant en diaris d'arreu "són bastant fantasmiosos, malgrat estar publicats a mitjans de prestigi" (esmenta un exemple: algun periòdic rus diu que va regnar a Andorra durant anys). I afirma que els dos únics llibres existents (el de Morell i un altre, editat a Alemanya) són "literatura interessant", però sense fonament històric seriós.

A dalt, una imatge d'Skosireff publicada en un diari de l'època. A baix, fragments de documents originals recopilats per l'investigador rus Alexander Kaffka.

Segons Kaffka, és fàcil dibuixar Skosireff simplement com un estafador, "però els fets demostren que la seva personalitat no era tan primitiva i que volia sincerament treballar per al benefici d'Andorra". Així, continua, "va ser l'autor de la primera Constitució [per al país], que era bastant progressista i liberal" i va ser també "el primer a portar la idea d'una economia lliure d'impostos" i en suggerir l'explotació dels esports d'hivern.

Les inexactituds que envolten la figura d'Skosireff tenen diverses causes, argumenta l'investigador: d'una banda, les mentides que el mateix Boris explicava; d'altra, errors a l'hora d'avaluar les seves accions. Ho explica: "Boris és dibuixat molt sovint com un personatge d'opereta (...), però el cas és que el Consell General va votar per ell: dues vegades i gairebé per unanimitat. Això no és una cosa que passi en les operetes".

Veritats i mentides

Pel que fa a les fantasies que el mateix aventurer dibuixava, Kaffka esmenta l'autoadjudicació del títol de comte d'Orange: "És òbviament fals, però, per si de cas, ho vaig comprovar als arxius de la Cort Reial d'Holanda". També deia que havia estudiat a Oxford i que el príncep de Gal·les havia estat el seu company. En ocasions, barrejava mentides i veritats "i potser en algun moment començava a creure les seves invencions".

Quant al personatge planeja una aurèola de romanticisme, considera Kaffka: "Si no és més que un tafur deshonest, per què declara la guerra al bisbe? És un gest poc pragmàtic i més aviat sentimental". Troba que el més important és el retrat psicològic: "Crec que el seu caràcter era una mescla d'aventura, pragmatisme i complex d'inferioritat. Imagineu: un jove, ambiciós oficial, sense cap experiència laboral excepte la militar, que ho perd tot a la revolució i es veu obligat a emigrar. No té ni passaport. Però és ben plantat i intel·lectual. Vol seguir formant part de l'alta societat, com a Rússia, així que es relaciona amb dones benestants, però no se sent en igualtat de condicions i pateix. Busca la possibilitat d'assolir novament una posició i es casa amb una vídua rica, molt més gran, però és el tipus d'home que no pot suportar aquesta situació i mira de trobar altres solucions. Viu a la Riviera i a Mònaco, i és aleshores quan coneix l'existència d'Andorra i desenvolupa el seu pla: convertir-la en un paradís fiscal puixant".

Un al·luvió de cintes sobre l'aventurer

Si els projectes de producció filmica sobre Boris I esdevinguessin realitat i coincidissin en el temps, es produiria un al·luvió de cintes protagonitzades per l'aventurer rus, perquè al marge de la d'Escudé i Nadal, també Assumpta Serna s'havia interessat per escriure un guió. I el mateix Alexander Kaffka anuncia que és l'autor d'un altre. Escudé addueix com a raó del seu interès que sempre s'ha sentit interessada pels personatges que practiquen la impostura. També que la dècada del 1930 –a Andorra i a la resta d'Europa– és una època "mítica, en què es van produir tot tipus de canvis que no havien tingut lloc en segles". Pel que fa a Kaffka, el seu guió es basa en la recerca feta: "He intentat no fer una biografia històrica, sinó un film entretingut, amb romanç i aventura. I encara que l'episodi andorrà és central, explica també el passat de Boris".

Alexander Kaffka.